

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Неля ПОДЛЕВСЬКА

1 вересня 2025 р.

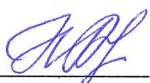
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання української мови

Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.028 Середня освіта (Мова і література (польська))
Додаткова предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Мови і літератури (польська, українська))
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС
Шифр дисципліни	ОПП.10
Мова навчання	українська
Статус дисципліни	обов'язкова (цикл професійної підготовки)
Факультет	гуманітарно-педагогічний
Кафедра	слов'янської філології

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	4	7	4	120	54	26		28		66				+
З	4	7	4	120	12	6		6		108				+

Робоча програма складена на основі ОПП «Середня освіта (Мови і літератури (польська, українська))»

Програму склала канд. пед. н., доц. Неля ПОДЛЕВСЬКА

Схвалено на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол від 29 серпня 2025 р. №1.

Завкафедри слов'янської філології Наталія ТОРЧИНСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради ГПФ Неля ПОДЛЕВСЬКА

м. Хмельницький 2025

1. Пояснювальна записка

Дисципліна «Методика навчання української мови» є однією із фахових дисциплін і посідає провідне місце у підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 014.028 Середня освіта (Мова і література (польська)) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мови і літератури (польська, українська))». Методика навчання української мови – наука, що досліджує і визначає зміст, форми організації, технологію проведення уроків, застосування методів, прийомів і засобів навчання в закладах загальної середньої освіти.

Пререквізити – педагогіка, психологія, сучасна українська мова, практичний курс української мови.

Постреквізити – педагогічна (пропедевтична) практика, педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти, атестаційний іспит з додаткової спеціальності.

Відповідно до ОПП із зазначеної спеціальності дисципліна має забезпечити:

компетентності:

ЗК 07. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, генерувати ідеї, ухвалювати ефективні рішення.

ФК 01. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 04. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів, аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації задля оптимізації освітнього процесу.

ФК 16. Здатність використовувати досягнення сучасної методики навчання української мови в освітньому процесі у ЗЗСО, а також у закладах позашкільної освіти.

ФК 18. Здатність до критичного аналізу, діагностики і корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

ФК 20. Здатність дотримуватись у професійній та дослідницькій роботі принципів академічної доброчесності.

ФК 23. Здатність здійснювати освітній процес відповідно до нормативно-правових засад сучасної освіти України, зокрема й відповідно до умов реалізації Концепції Нової української школи.

програмні результати навчання:

ПРН 05. Оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПРН 07. Уміти формувати в учнів ключові і предметні компетентності та здійснювати міжпредметні зв'язки.

ПРН 08. Вміти планувати й організовувати освітній процес відповідно до нормативно-правових засад сучасної освіти України, зокрема й відповідно до умов реалізації Концепції Нової української школи.

ПРН 09. Знати засади проєктування, контролю, діагностування й моніторингу навчальних досягнень учнів, та реалізовувати їх на практиці у процесі вивчення української мови.

ПРН 15. Володіти знаннями з фонетики / орфоєпії / орфографії / лексикології / морфеміки, словотвору / морфології / синтаксису / пунктуації української мови, уміти практично використовувати їх в освітньому процесі, знати методику формування мовних компетентностей учнів.

ПРН 17. Уміти застосовувати у професійній діяльності сучасні принципи, форми, методи, прийоми навчання та обирати доцільні технології (зокрема інформаційно-цифрові, дистанційні) і методики викладання польської / української мови / літератури у ЗЗСО.

ПРН 18. Уміти розробляти навчально-методичне забезпечення для проведення занять з української мови у ЗЗСО.

ПРН 19. Уміти здійснювати засобами мови і літератури морально-етичне, національно-патріотичне, родинно-сімейне, художньо-естетичне, екологічне виховання на уроках та в позакласній діяльності.

ПРН 21. Уміти на основі інноваційного мислення аналізувати й оцінювати проблеми у професійній діяльності, обирати ефективні шляхи їх вирішення, самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність, діагностувати і коригувати її результати.

ПРН 24. Дотримуватись у професійній та дослідницькій роботі принципів академічної доброчесності.

Мета дисципліни – теоретично і практично підготувати студентів до професійної діяльності вчителя української мови в закладах загальної середньої освіти.

Предметом навчання є професійна підготовка сучасного вчителя-філолога до роботи в закладах загальної середньої освіти України.

Завдання дисципліни: засвоєння студентами концептуальних засад навчання української мови, зокрема в умовах реалізації Концепції НУШ; вивчення основних нормативних документів, що забезпечують цілеспрямоване вивчення курсу; уявлення про зміст і організацію навчання української мови в закладах освіти, класифікацію уроків і особливості структури уроків мови, технологію навчання української мови: методи, прийоми, засоби навчання; засвоєння особливостей засвоєння лінгвістичної теорії (методика навчання розділів мовознавства), роботи з розвитку зв'язного мовлення учнів, основних напрямків роботи зі стилістики і риторики; вміння організовувати позакласну роботу і спецкурси у класах з поглибленим вивченням української мови; засвоїти шляхи, засоби підвищення кваліфікації вчителів, методичну роботу вчителя-філолога.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен *уміти конкретизувати* мету уроку; *добирати* дидактичний матеріал та методи навчання, *планувати* навчальні дії, виконання яких привело б до досягнення мети уроку; *реалізовувати* навчальну, розвивальну і виховну мету на кожному уроці, цілеспрямовано *використовувати* уроки української мови для інтелектуального, мисленнєвого, емоційно-естетичного, мнемонічного розвитку учнів, їх пізнавальних здібностей і потреби в удосконаленні знань, умінь і навичок, для формування національно свідомої мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися мовними засобами у різних формах, сферах і жанрах мовлення, має належний рівень мовленнєвої компетенції; *формулювати* запитання і завдання, *вибудовувати* способи дії (алгоритми), *організовувати* підготовку до переказів і від них до творів, *розглядати* функціонування мовних одиниць у тексті, *перевіряти та аналізувати* учнівські роботи, *організовувати* роботу над різними видами помилок; знати шляхи підвищення кваліфікації учителя-філолога.

2. Структура залікових кредитів дисципліни

<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин (денна форма навчання), відведених на:</i>			<i>Кількість годин (заочна форма навчання), відведених на:</i>		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна	2	2	5			7
Тема 2. Нова українська школа – реформа загальної середньої освіти. Навчання української мови у НУШ	2	2	5	0,5		7
Тема 3. Теорія і практика сучасного уроку. Урок української мови	2	2	4	0,5		8
Тема 4. Технологія навчання української мови	2	2	4	0,5		8
Тема 5. Методика навчання фонетики, графіки, орфоєпії, орфографії	2	2	4		0,5	8
Тема 6. Методика навчання лексикології і фразеології	2	2	4		0,5	8
Тема 7. Методика навчання будови слова та словотвору	2	2	4		0,5	8
Тема 8. Методика вивчення граматики української мови	2	2	4		0,5	8
Тема 9. Методика мовленнєвого розвитку учнів. Рецептивні та продуктивні види мовленнєвої діяльності	2	2	4		0,5	8

Тема 10. Профільне навчання української мови. Удосконалення знань, умінь і навичок з мови у старших класах.	2	2	6		0,5	8
Тема 11. Підготовка майбутнього вчителя української мови до роботи в інклюзивному освітньому середовищі	2	2	6		0,5	8
Тема 12. Позакласна та позашкільна робота з української мови	2	2	6		0,5	8
Тема 13. Методична робота вчителя-філолога.	2	2	6		0,5	7
Тема 14. Професійна компетентність сучасного вчителя-філолога		2	4			7
Разом за семестр	26	28	66	6	6	108

3. Програма навчальної дисципліни

3.1. Зміст лекційного курсу

№ лекції	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Кількість годин
1.	Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна Предмет і завдання методики. Концептуальні засади навчання української мови. Рідна мова – основа інтелектуального і духовного розвитку особистості. Лінгвістичні основи навчання української мови. Основні аспекти навчання української мови. Комунікативне спрямування у навчанні української мови. Закономірності навчання української мови. Психологічні та дидактичні основи навчання української мови. Міжпредметні зв'язки та інтегроване навчання. <i>Література: [1-5, 11, 13, 20, 21, 22, 23, 30, 32]</i>	2
2.	Нова українська школа – реформа загальної середньої освіти. Навчання української мови у НУШ Нова українська школа – реформа загальної середньої освіти України. Навчання української мови у ЗЗСО в умовах реалізації Концепції НУШ. <i>Література: [1-5, 7, 10, 19, 21, 22, 33, 34, 38, 42, 51]</i>	2
3.	Теорія і практика сучасного уроку. Урок української мови Проблема уроку в сучасній лінгводидактиці. Класифікація уроків. Особливості структури уроку мови. Технологія сучасного уроку мови. Нетрадиційні (нестандартні) уроки. Планування уроків мови та підготовка до них. Спостереження й аналіз уроку. <i>Література: [1-5, 15, 16, 18, 24, 25, 28, 39, 50]</i>	2
4.	Технологія навчання української мови Методи і прийоми навчання української мови. Характеристика методів навчання. Інтерактивні форми, методи, прийоми і засоби навчання. Комп'ютеризоване навчання. Системний підхід у навчанні мови.	2

	Проблемність у навчанні. Вивчення програмового матеріалу укрупненими частинами. Засоби навчання. <i>Література: [1-5, 24, 25, 27, 28, 41, 46, 47, 50]</i>	
5.	Методика навчання фонетики, графіки, орфоєпії, орфографії Особливості засвоєння фонетики і графіки у шкільному курсі. Методи і прийоми, засоби вивчення фонетики й орфоєпії. Значення орфографії та її місце в шкільному курсі української мови. Принципи навчання орфографії. Методика вивчення орфографічних правил. <i>Література: [1-5, 9, 14, 24, 25, 45, 50]</i>	2
6.	Методика навчання лексикології і фразеології Зміст шкільного курсу лексикології та методика вивчення лексикології. Методика вивчення фразеології української мови, шляхи засвоєння фразеологізмів. Словникова робота на уроках української мови. <i>Література: [1-5, 24, 25, 45, 50]</i>	2
7.	Методика навчання будови слова та словотвору Значення і завдання вивчення будови слова. Методика вивчення будови слова. Шляхи подолання труднощів у виділенні морфем. Методика вивчення словотвору в школі. Попередження і виправлення помилок інтерферуючого характеру в мовленні учнів. Методичні рекомендації до вивчення будови слова і словотвору у школі. <i>Література: [1-5, 24, 25, 45, 50]</i>	2
8.	Методика вивчення граматики української мови Місце граматики в шкільному курсі української мови. Методи і прийоми вивчення граматики. Методика вивчення морфології. Методика вивчення синтаксису і пунктуації <i>Література: [1-5, 24, 25, 35, 45, 50]</i>	2
9.	Методика мовленнєвого розвитку учнів. Рецептивні види мовленнєвої діяльності Основні напрями роботи з розвитку мовлення і принципи мовленнєвої підготовки учнів. Ознайомлення з мовленнєвими нормами та комунікативними якостями мовлення. Методика вивчення рецептивних видів мовленнєвої діяльності. Методика роботи з текстом на уроках української мови. Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності: говоріння, письмо. Твір – складник системи розвитку мовлення. Класифікація творів, методика проведення. Переказ – один із складників системи розвитку мовлення. Види переказів, методика проведення. <i>Література: [1-5, 24, 25, 50]</i>	2
10.	Профільне навчання української мови. Удосконалення знань, умінь і навичок з мови у старших класах. Основні вимоги до формування мовної особистості старшокласника. Особливості узагальнення і систематизації найважливіших відомостей з мови. Поглиблення і систематизація знань, умінь і навичок з культури мовлення, стилістики і риторики. Форми занять з мови у 10 – 11(12) класах. Профільне навчання української мови. <i>Література: [1-5, 24, 25, 29, 36, 44, 46, 50, 53]</i>	2
11.	Підготовка майбутнього вчителя української мови до роботи в інклюзивному освітньому середовищі Інклюзія в освітньому просторі навчального закладу. Роль вчителя в організації навчального інклюзивного середовища. Підготовка майбутнього вчителя української мови і літератури до роботи в інклюзивному середовищі. <i>Література: [1-5, 7, 16, 20, 40]</i>	2
12.	Позакласна та позашкільна робота з української мови Роль і місце позакласної та позашкільної роботи в системі навчання	2

	української мови. Форми і зміст позакласної та позашкільної роботи. Шкільний кабінет української мови – осередок позакласної роботи. <i>Література: [1-5, 8, 26, 48, 49, 50]</i>	
13.	Методична робота вчителя-філолога Значення і форми методичної роботи. Шляхи і засоби підвищення кваліфікації вчителів. Методичні об'єднання у школі. Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя. <i>Література: [1-5, 12, 16, 30, 31, 40, 43, 50, 54, 55, 56]</i>	2
Разом за семестр		26

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер теми	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Кількість годин
1.	Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна. Нова українська школа – реформа загальної середньої освіти. Навчання української мови у НУШ. Теорія і практика сучасного уроку. Урок української мови. <i>Література: [1-5, 7, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 30, 32, 33, 34, 38, 41, 42, 46, 47, 50]</i>	2
2.	Технологія навчання української мови. Підготовка майбутнього вчителя української мови до роботи в інклюзивному освітньому середовищі <i>Література: [1-5, 7, 16, 20, 24, 25, 27, 28, 40, 41, 46, 47, 50]</i>	2
3.	Позакласна та позашкільна робота з української мови. Методична робота вчителя-словесника <i>Література: [1-5, 8, 12, 16, 26, 30, 31, 43, 48, 49, 50, 54-56]</i>	2
Разом за семестр		6

3.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

Номер теми	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Українська мова у школі. Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна. Нова українська школа – умови реалізації Концепції. Методика навчання української мови в умовах НУШ. <i>Література: [1-5, 11, 13, 20, 21, 22, 23, 30, 32]</i>	2
2	Програми з української мови для основної школи. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Підручники з української мови. Підручники з української мови в НУШ. Реалізація в них основних компонентів змісту навчання з української мови. <i>Література: [1-5, 7, 10, 19, 21, 22, 33, 34, 38, 42, 51]</i>	2
3	Структура і типи уроків української мови. Компоненти уроку української мови. Варіантність структури уроку. Вимоги до структури уроку в НУШ <i>Література: [1-5, 15, 16, 18, 24, 25, 28, 39, 50]</i>	2
4	Технології, методи, прийоми і засоби навчання української мови <i>Література: [1-5, 24, 25, 27, 28, 41, 46, 47, 50]</i>	2
5	Методика навчання фонетики й орфоєпії. Методика навчання графіки й орфографії <i>Література: [1-5, 9, 14, 24, 25, 45, 50]</i>	2
6	Методика навчання лексикології й фразеології <i>Література: [1-5, 24, 25, 45, 50]</i>	2
7	Методика вивчення будови слова і словотвору	2

	<i>Література: [1-5, 24, 25, 45, 50]</i>	
8	Методика вивчення граматики української мови. <i>Література: [1-5, 24, 25, 35, 45, 50]</i>	
9	Методика розвитку зв'язного мовлення. Методика навчання аудіювання і читання. <i>Література: [1-5, 24, 50]</i>	2
10	Методика вивчення продуктивних видів мовленнєвої діяльності. Написання переказів і творів. Перевірка письмових робіт. Редагування й аналіз творчих робіт. <i>Література: [1-5, 24, 25, 50]</i>	2
11	Ознайомлення учнів з публіцистичним і діловим мовленням. Методика вивчення стилістики та практичної риторики. <i>Література: [1-5, 24, 25, 29, 36, 44, 46, 50, 53]</i>	2
12	Позакласна та позашкільна робота з української мови. Спецкурси та факультативні заняття з української мови <i>Література: [1-5, 8, 26, 48, 49, 50]</i>	2
13	Методика вивчення загальних відомостей про мову. Методика формування культури спілкування <i>Література: [1-5, 12, 16, 30, 31, 40, 43, 50, 54, 55, 56]</i>	2
14	Методична робота вчителя-філолога. Професійна підготовка сучасного вчителя-філолога <i>Література: [1-5, 6, 12, 17, 40, 43, 56]</i>	2
	Разом за семестр	28

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

<i>Номер теми</i>	<i>Теми практичних занять</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Методика навчання фонетики й орфоєпії. Методика навчання графіки й орфографії. Методика навчання лексикології й фразеології <i>Література: [1-5, 9, 14, 24, 25, 45, 50]</i>	2
2.	Методика вивчення будови слова і словотвору. Методика вивчення граматики української мови. <i>Література: [1-5, 24, 25, 35, 45, 50]</i>	2
3.	Методика мовленнєвого розвитку учнів. Рецептні види мовленнєвої діяльності. Профільне навчання української мови. Удосконалення знань, умінь і навичок з мови у старших класах. <i>Література: [1-5, 24, 25, 29, 36, 44, 46, 50, 53]</i>	2
	Разом за семестр	6

3.3. Зміст самостійної (зокрема й індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів усіх форм освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, тестуванні з теоретичного матеріалу тощо. Студенти *заочної* форми навчання виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання і варіанти встановлюються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач вищої освіти отримує на кафедрі у викладача в період настановної сесії, а також вона розміщена у методичних рекомендаціях у модульному середовищі. Крім цього, до послуг здобувачів сторінка навчальної дисципліни у середовищі для навчання MOODLE, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
--------------------	---------------------------------	------------------------

1.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1. Підготовка до практичного заняття.	5
2.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2. Підготовка до практичного заняття.	5
3.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.3. Підготовка до практичного заняття.	4
4.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.4. Підготовка до практичного заняття.	4
5.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.5. Підготовка до практичного заняття.	4
6.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.6. Підготовка до практичного заняття.	4
7.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.7. Підготовка до практичного заняття.	4
8.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.8. Підготовка до практичного заняття.	4
9.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.9. Підготовка до теоретичного опитування.	4
10.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.10. Підготовка до практичного заняття.	6
11.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.11. Підготовка до практичного заняття .	6
12.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.12. Підготовка до практичного заняття.	6
13.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.13. Підготовка до практичного заняття.	6
14.	Узагальнення матеріалу курсу. Підготовка до контрольної роботи	4
Разом за семестр		66

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

4. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни відбувається у таких формах: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (бесіда, демонстрування, спостереження, з використанням кейсів, презентацій), самостійна робота (індивідуальне домашнє завдання, опрацювання теоретичного матеріалу).

Досягненню мети при вивченні ОК сприяє використання традиційних і сучасних технологій та методів навчання, зокрема таких як: методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації (словесні (пояснення, дискусія, консультування), практичні (виконання вправ, вирішення ситуаційних завдань), наочні (демонстрування, ілюстрування, спостереження); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації; за рівнем самостійності пізнавальної діяльності (методи проблемного викладу, частково пошукові, дослідницькі); методи стимулювання і мотивації учіння, інтерактивні; метод аналізу конкретних ситуацій (case-study) з використанням технологій візуалізації, інформаційно-комунікаційних та технологій дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн-конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).
Забезпечується студентоцентризований підхід у викладанні та навчанні.

5. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (виконання вправ, участь в обговоренні питань, самостійні роботи);
- оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо складеними і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав із будь-якого виду навчальної роботи суму балів, нижчу за 60 відсотків (50 відсотків для здобувачів заочної форми навчання) від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу, (50 відсотків для здобувачів заочної форми навчання)) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

6. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватися в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активна робота на занятті, виконання практичних завдань, участь у дискусіях тощо).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією під час вивчення відповідних тем або задачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. У якості ІДЗ здобувач готує відеопроєкт або презентацію на визначену ОК тему.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються і не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах

(<https://course.emova.language-ua.online/courses/course-v1:ukainianworld+EMOVA101+20200715/about>; <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/>; <https://vseosvita.ua/>; <https://naurok.com.ua/>; <https://eij.com.ua/courses>; <https://eduhub.in.ua/modules/bazoviy-modul-63>), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у

Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

7. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки для денної форми навчання) чи не менше 50 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки для заочної форми навчання) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів (здобувач заочної форми – до 50 балів). Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів (від 50 до 100 балів для заочної форми навчання). Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у 1 семестрі

Аудиторна робота					Контрольні заходи						Семестровий контроль	Разом
Практичні заняття				Індивідуальне домашнє завдання		Тестовий контроль				Контрольна робота	Іспит	
1-4	5-8	9-12	13-16	№1	№2	№1	№2	№3	№4	№1		
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)												
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	24-40	60-100
12-20				6-10		12-20				6-10	24-40	

Примітка: ПЗ – усне опитування; ТК – тестовий контроль; ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання; КР – контрольна робота; ПК – підсумковий контроль (іспит). За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її пересклати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти у 1 семестрі

Аудиторна робота		Контрольні заходи				Семестровий контроль	Разом
Усні відповіді на практичних заняттях	Індивідуальне домашнє завдання	Тестовий контроль		Контрольна робота		Іспит	
№1	№1	№1	№2	№3	№4		
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)							
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	12-20	30-50
3-5	3-5	12-20				12-20	30-50
50-100							

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань теоретико-практичного спрямування, два з яких необхідно виконати шляхом створення презентацій або відеопроєктів. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якості її виконання та захист, кожен з цих показників оцінюється максимально: перше і третє завдання – 6 балами, друге завдання 8 балами, загальна максимальна сума балів становить 20.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Завдання № 1	4	5	6
Завдання № 2	4	6	8
Завдання № 3	4	5	6
Всього балів	12	16	20

Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (12 балів) та максимального (20 балів), знаходиться в межах 13-19 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижченаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і вміння використовувати свої знання при виконанні практичних завдань; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерію оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє заповнювати форми звітності, аналізувати їх на помилки та виправляти їх, шукати взаємозв'язки між формами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .

Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 3 бали, максимальний – 5 балів).

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з чотирьох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця – Розподіл балів залежно від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 35 хвилин. Тестування здобувач освіти проходить в онлайн-режимі в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перескласти до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль із дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного, так і практичного характеру.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми навчання (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань
--------------	-----------------------------------

	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	8	10	12
Теоретичне питання № 2	8	10	12
Практичне завдання	8	12	16
Разом:	24		40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів заочної форми навчання (50 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	6	10	15
Теоретичне питання № 2	6	10	15
Практичне завдання	8	14	20
Разом:	30		50

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (30 балів) та максимального (50 балів), знаходиться в межах 31-49 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (**Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти**).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів для денної форми навчання та від 50 до 100 балів для заочної форми навчання. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

8. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Предмет і завдання методики навчання української мови.
2. Рідна мова – основа інтелектуального і духовного розвитку особистості.
3. Навчання української мови в умовах реалізації Концепції Нової української школи
4. Лінгвістичні основи та комунікативне спрямування навчання української мови.
5. Закономірності навчання української мови. Психологічні та дидактичні основи навчання української мови.
6. Міжпредметні зв'язки та інтегроване навчання.
7. Зміст і принципи побудови курсу «Рідна мова». Основні етапи вивчення української мови.
8. Варіантність структури і змісту курсу «Рідна мова» в 5-9 класах і в 10-12 класах.
9. Поглиблений курс української мови. Факультативні та спеціальні курси української мови.
10. Принципи побудови шкільних підручників.
11. Програми і підручники з української мови в НУШ.
12. Проблема уроку в сучасній лінгводидактиці.
13. Класифікація уроків.
14. Особливості структури уроку мови. Планування уроків мови та підготовка до них.
15. Технологія сучасного уроку мови.
16. Нетрадиційні (нестандартні) уроки мови.
17. Проблеми сучасного уроку української мови в НУШ.
18. Спостереження й аналіз уроку.
19. Методи і прийоми навчання української мови. Характеристика.
20. Комп'ютеризоване навчання.
21. Інтерактивні методи навчання.
22. Системний підхід у навчанні мови. Проблемність у навчанні.
23. Засоби навчання.
24. Методика навчання фонетики.
25. Методика навчання графіки.
26. Методика навчання орфоепії.
27. Особливості вивчення лексикології.
28. Зміст і форми словникової роботи. Словникові вправи. Робота із словниками. Лексична робота на уроках граматики.
29. Особливості засвоєння фразеології.
30. Методика навчання будови слова і словотвору.
31. Основні поняття граматики.
32. Особливості вивчення морфології.
33. Методика навчання орфографії.
34. Особливості вивчення синтаксису.
35. Методика навчання пунктуації.
36. Основні напрями роботи з розвитку зв'язного мовлення і принципи мовленнєвої підготовки учнів.
37. Мовленнєвознавчі поняття і шляхи їх засвоєння. Ознайомлення з мовленнєвими нормами та комунікативними якостями мовлення.
38. Удосконалення рецептивних видів мовленнєвої діяльності. Аудіювання, читання.
39. Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності. Говоріння, письмо.
40. Аналіз тексту. Помилки в мовленні учнів.
41. Види переказів.
42. Учнівські твори.
43. Предмет і завдання шкільної стилістики. Функціонально-стилістичне спрямування у вивченні мови.

44. Опрацювання стилів мовлення у 5-7 класах.
45. Узагальнення і систематизація набутих знань із стилістики. Стилiстичнi вправи. Формування стилістичних умінь та навичок.
46. Елементи риторики в 5-9 класах. Уроки риторики в старших класах.
47. Основні вимоги до формування мовної особистості старшокласників.
48. Особливості узагальнення і систематизації найважливіших відомостей з мови.
49. Поглиблення і систематизація знань, умінь і навичок з культури мовлення, стилістики, риторики, культури спілкування.
50. Форми занять з мови у 10-12 класах.
51. Роль і місце позакласної роботи в системі навчання української мови. Форми і зміст позакласної роботи.
52. Шкільний кабінет української мови.
53. Значення і форми методичної роботи вчителя української мови.
54. Шляхи і засоби підвищення кваліфікації вчителів.
55. Робота шкільних методичних об'єднань.
56. Аналіз здобутих знань у процесі вивчення дисципліни.
57. Перспективи власних досліджень у галузі методики навчання української мови.
58. Шляхи власного становлення як вчителя української мови і літератури у ЗЗСО.

9. Навчально-методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Методика навчання української мови» забезпечений необхідною навчально-методичною літературою, яка в достатній кількості є в науковій бібліотеці університету.

Крім того, необхідні навчально-методичні матеріали розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1. Курс «Методика навчання української мови». URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8401>

2. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти з дисципліни «Методика навчання української мови». URL: https://msn.khmnu.edu.ua/pluginfile.php/631281/mod_resource/content/1/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A7%D0%9A%D0%90.1pdf.pdf

10. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проектор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

11. Рекомендована література

Основна

1. Дороз В.Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах. Центр учбової літератури, 2021. 386 с.
2. Методика викладання в школі. Теорія і практика / За ред. С. Петкова. КНТ, 2021. 216 с.
3. Методика навчання української мови в середніх навчальних закладах / За ред. М.Пентилюк. К., 2005. 400 с.
4. Подлевська Н.В. Методика навчання української мови у ЗЗСО: методичні рекомендації до практичних занять для студентів ОПП«Середня освіта. Мови і літератури (польська, українська)». Хмельницький, 2022. 105 с.
5. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців: монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.

Додаткова

6. Бабченко Л. М. Портфоліо учителя, як форма аналізу та оцінки результатів його діяльності: методичні рекомендації [Електронне видання]. Дніпро: Середняк Т. К., 2019. 21 с.

7. Безпечна і дружна до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. К.: Алатор, 2020. 64 с.
8. Весняні мовні табори для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури / О. Питюр. Київ, 2021. 192 с.
9. Бондаренко Н. В. Формування правописної компетентності учнів 5-7 класів на уроках української мови : посібник. К.: Видавничий дім «Сам», 2017. 112 с.
10. Використання модельних навчальних програм в освітньому процесі гімназії : методичні рекомендації / Голуб Н. Б., Васильєва Д. В., Засєкіна Т. М., Науменко С. О., Туташинський В. І., Яценко Т. О. [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 48 с.
11. Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, 17 травня 2019 р., м. Київ / Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 373 с.
12. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Спілкування в педагогічному процесі : навчальний посібник. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 100 с.
13. Державний стандарт базової середньої освіти: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/10/08/derzhstandartbazovoiosvityprezentatsiya.pdf>
14. Збірник самодиктантів для учнів 8-9 класів (на основі культурологічної лінії програми): <https://school11.pp.ua/vchitelska/52-vistavka-pedagogichnikh-idej-2015-2016-n-r/91-zbirnik-samodiktantiv-dlya-uchniv-8-9-klasiv>
15. Зможу найкраще організувати урок. А ти? За книгами Д.Лємова «Майстерність учителя», А.Гіна «Прийоми педагогічної техніки», А.Кроуфорда «Технології розвитку критичного мислення учнів». 2017.
16. Каплінський В. В. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками: шукаємо рішення: Навч. посіб. для майбут. вчителів. 6-е вид. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 80 с.
17. Кендюхова А.А. Професійне портфоліо: територія успіху сучасного педагога: навчально-методичний посібник. Кіровоград: КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського», 2016. 36 с.
18. Конаржевський Ю. А. Аналіз уроку. Х.: Видавництво «Ранок», 2008. 336 с.
19. Контроль освітніх результатів учнів ліцею в умовах інтегрованого навчання : методичний посібник / Ільченко В. Р., Гуз К. Ж., Засєкіна Т. М., Ільченко О. Г., Гринюк О. С., Антонюк М. А., Олійник І. М., Білик Н. І., Ляшенко А. Х., Педенко В. П. [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 150 с.
20. Концептуальні засади компетентнісного навчання української мови: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександра Михайловича (15 березня 2019 р., м. Київ). Київ : Педагогічна думка, 2019. 76 с.
21. Концепція мовної освіти: <https://gymnasiya2.org.ua/doc/3konceptiya%20movosviti.pdf>
22. Концепція Нової української школи: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
23. Концепція розвитку педагогічної освіти: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
24. Костів О., Сколздра-Шепітко О. Методика викладання української мови : Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету. Львів, 2018. 202 с. http://lib.khmn.edu.ua/EL_LIBRARY/Skachani/2022/Kostiv/index.pdf
25. Кучеренко І. А. Теоретичні і методичні засади сучасного уроку української мови в основній школі: дис.. на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спец. 13.00.02 – теорія і методика навчання (українська мова). Херсон, 2015. 560 с.
26. Куш О.П., П'яст Н.Й., Вінничук А.П., Панчук О.А., Петрина С.В. Учнівські олімпіади, конкурси з української мови та літератури. Нормативно-правове забезпечення, методика проведення, завдання. Вінниця: КВНЗ «ВАНО», 2020. 95 с.
27. Методи навчання української мови: сучасний контекст: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександра Михайловича (25.03. 2021 р., м. Київ). Київ : Педагогічна думка, 2021. 90 с.
28. Методика компетентнісно орієнтованого навчання української мови учнів ліцею на рівні стандарту: методичний посібник / Горошкіна О.М., Бондаренко Н.В., Попова Л.О. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 128 с.
29. Методика навчання риторики в школі : навч. посіб. /Автор-укладач В. А. Ницета. К. : Центр учбової

- літератури, 2014. 194 с.
30. Методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Київ, 2021.
 31. Мовленнєві жанри на уроках української мови в ліцеї (рівень стандарту): практичний посібник / Голуб Н.Б., Новосьолова В.І., Галаєвська Л.В. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 128 с.
 32. Мовно-літературна освіта корінних народів і національних меншин України: стан і перспективи [Електронний ресурс] : збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті відомої вченої Гудзик Ірини Пилипівни (1940–2009) та з нагоди 95-річчя Інституту педагогіки НАПН України 25 листопада 2021 року / за наук. ред. Н. І. Богданець-Білооскаленко; НАПН, Ін-т педагогіки НАПН України, Відділ навчання мов нац. меншин та зарубіж. літератури. Київ: Педагогічна думка, 2021. 74 с.
 33. Модельна навчальна програма «Українська мова» 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти / Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ 2021. 48 с.
 34. Навчальні програми з української мови для учнів 5-12 класів: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
 35. Навчання синтаксису на уроках української мови у 8-9 класах : метод. посібник / Н. Б. Голуб, Л. В. Галаєвська. К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 128 с.
 36. Навчання української мови в старшій школі на академічному рівні : посіб. для вчителя / [авт. кол.: Шелехова Г.Т., Голуб Н.Б., Бондаренко Н.В., Новосьолова В.І., Федорчук Т.М., Косянчук С.В.]. К.: Педагогічна думка, 2012. 208 с.
 37. Навчання української мови та мов національних меншин учнів закладів загальної середньої освіти в контексті компетентнісного підходу : збірник тез Всеукраїнської наукової конференції, Київ, 21 квітня 2021 р. / за наук. ред. д. пед. наук Н. І. Богданець-Білооскаленко (електронне видання). Київ: Педагогічна думка, 2021. 100 с.
 38. Навчання української мови учнів 5 класу на засадах компетентнісного підходу : посібник / Н. Б. Голуб, В. І. Новосьолова, Г. Т. Шелехова, А. В. Ярмолук. К. : Видавничий дім «Сам», 2017. 144 с.
 39. Остапенко Н. М. Технологія сучасного уроку рідної мови : нав. посіб. / Н.М. Остапенко, Т.В. Симоненко, В. М. Руденко. К. : ВЦ «Академія», 2012. 248 с.
 40. Педагогічне прогнозування розвитку загальної середньої освіти : практичний посібник / Л.А. Онищук, А.Д. Цимбалару, Д.О. Пузіков, К.В. Гораш, І.О. Климчук, О.В. Мушка, О.О. Прохоренко, О.І. Мезенцева, Н.Є. Пархоменко, Ю.М. Люлькова / за наук. ред. Д.О. Пузікова. К. : КОНВІ ПРІНТ, 2019. 160 с.
 41. Проблеми методів компетентнісно орієнтованого навчання української мови в закладах загальної середньої освіти: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександра Михайловича (22 жовтня 2020 р., м. Київ). Київ : Педагогічна думка, 2020. 120 с
 42. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу : збірник тез доповідей / [ред. кол.; голов. ред. О.М.Топузов]. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2022. 388 с.
 43. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладів загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti>
 44. Реалізація технологій профільного навчання в закладах загальної середньої освіти: методичний посібник / О. В. Малихін, Н. О. Арістова, Л. В. Шелестова, О. В. Барановська, В. І. Кизенко, О. П. Кравчук, С. Е. Трубачева, О. В. Чорноус [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 197 с.
 45. Терещенко В.М. Методика реалізації Українського правопису в новій редакції у закладах загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник / В. М. Терещенко, А.О. Панченков. Харків : Соняшник, 2019. 256 с.
 46. Технології профільного навчання : монографія / [авт. кол.: Г. О. Васьківська, С. В. Косянчук, В. І. Кизенко, О. В. Барановська, Л. В. Шелестова, О. П. Кравчук] ; за наук. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. О. Васьківської / [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 304 с.
 47. Патрушева І. А. Мобільні технології в школі: посіб. для вчителів / І. А. Патрушева, О. М. Гера, Н. В. Діденко, Л. А. Павлюк, О. Л. Сафроненко. К.: Видавничий дім «Освіта», 2019. 175 с.

48. Питюр О. Бомбезна українська. Як спланувати та провести мовний табір. У двох частинах. Частина 1. Літні мовні табори для вивчення української мови і літератури / О. Питюр. Київ, 2021. 113 с.
49. Питюр О. Бомбезна українська. Як спланувати та провести мовний табір. У двох частинах. Частина 2. Літні мовні табори для вивчення української мови і літератури / О. Питюр. Київ, 2021. 113 с.
50. Практикум з методики навчання української мови / Колектив авторів за ред. М.І.Пентиліук: С.О.Караман, О.В.Караман, О.М.Горошкіна, А.В.Нікітіна, І.В.Гайдаєнко, Т.Г.Окуневич, З.П.Бакум, Н.М.Дика. К.: Ленвіт, 2003. 302 с.
51. Українська мова. Українська література : нові навчальні програми для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту, профільний рівень); Методичні коментарі провідних науковців Інституту педагогіки НАПН України. К. : УОВЦ «Оріон», 2018. 352 с.
52. Успішні практики багатомовної освіти в Україні / кол. авт., за ред. А. О. Панченкова. К.:Ваїте, 2020, 134 с.
53. Ходанич Л.П., Ходанич П.М. Стилїстика в профільній школі: Методичний посібник для вчителя. Ужгород: ЗППО, 2021. 85 с.
54. Шліхта І., Шліхта Н. Виховуємо академічну доброчесність у школі: методичні вказівки для вчителів. Київ, 2019. 76 с.
55. Шліхта І., Шліхта Н. Виховуємо академічну доброчесність у школі: робочий зошит. Київ, 2019. 76 с.
56. Шляхи вдосконалення мовної компетенції сучасного педагога (Матеріали регіональної науково-методичної конференції, 27 березня 2008 р.). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. 192 с.

12. Інформаційні ресурси:

1. Електронна бібліотека університету. URL :<http://library.khmnu.edu.ua/>.
2. Інституційний репозитарій ХНУ. URL :<http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.
3. Модульне середовище для навчання. URL :<https://msn.khmnu.edu.ua/>.